

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 26 januari 2012

MEDITATIE

Op de school van het gebed

In Gods Woord wordt de Heere herhaaldelijk een Hoorder der gebeden genoemd. God hoort wel het geroep van de jonge raven, het schreeuwen van het hert, het zuchten van het vee, het treuren van het land. En zou Hij dan niet horen de ziel die schreiende tot Hem zucht?

Het gebedsleven is een wondere, tere zaak, zo terecht genoemd de ademtocht der ziel. Immers in het gebed, in die verborgen omgang met de Heere, openbaart zich het meest intieme van het zielenleven en ontsluit de ziel de geheimen van het hart.

Wat een wonder toch, dat er vanuit de diepte van ons verloren bestaan nog een toegang naar Boven is. Wat een wonder dat een mens bidden *mag*, de handen mag vouwen, de ogen sluiten en de knieën buigen, in alle omstandigheden van ons leven. We kunnen het niet begrijpen, maar de Heere zegt Zelf tot een gevallen beeldrager: 'Roep Mij aan in de dag der benauwdheid en Ik zal U eruit helpen en gij zult Mij eren'.

En die toegang naar Boven is nu voor

HEERE, leer ons bidden

Lukas 11:1

een ware bidder, die het in waarheid om God te doen is, nooit gesloten. Al komt deze in de vroege morgen of op de late avond; op de middag of in het nachtelijk uur.

Al kan de ziel in nachtelijk duister of strijd verkeren, zodat deze met Asaf zucht: 'Hoe zou het God weten en zou er wetenschap zijn bij de Allerhoogste', nochtans, al *antwoordt* de Heere niet aanstonds, Hij *hoort* echter de schreeuw tot Hem: 'mijn hart roept uit tot God Die leeft en aan mijn ziel het leven geeft'.

Want in die troonzaal Gods staat voor het aangezicht van Zijn Vader Die grote Bedienaar van het reukaltaar des gebeds om de Voorspraak te zijn voor degenen die Hem van de Vader geven zijn.

'Heere leer ons bidden': De discipelen hadden de Heere Jezus horen bidden,

toen zij Hem deze vraag stelden.

Een betere school des gebeds is er niet. Zijn gehele leven stond in het teken van het gebed.

Biddende heeft Hij geleefd. Op de dag zonderde Hij Zich menigmaal af voor het gebed in de woestijn, in de nacht zocht Hij het aangezicht Zijns Vaders op een berg. Biddende heeft Hij geleden, aan het kruis en in de Hof van Gethsémané: waar Hij met een gebed de drinkbeker der smart uit 's Heeren hand aannam zeggende: 'niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt'.

Biddende is Hij gestorven: 'Vader, in Uwe handen, beveel ik Mijn Geest'. En nu met eer en heerlijkheid gekroond, leeft Hij altoos om voor Zijn volk te bidden.

'Heere leer ons bidden': een betere gebedsschool dan bij Hem is er dus niet. Een school waarop geleerd wordt dat we zelf niet kunnen bidden, waar de Heere Zijn kinderen leert bidden om een gebed. Juist dan wanneer het hart zo gesloten is en er geen gebed uit kan; ook dan wanneer de hemel van koper is en er geen gebed door kan.

Een school ook waarop zoveel bidden *afgeleerd* wordt, het eigenwillige bidden tegen Gods eer en tegen eigen zaligheid in. Een leerschool waarop de Heere steeds meer ontdekt aan eigen bedoelingen en eigen belangen. Op die school worden Gods kinderen nooit bevorderd naar een hogere, maar wel naar een lagere klas. Hoe meer geoefend op die school, hoe meer kennis van zichzelf, hoe meer bevreesd dikwijls voor die allerheiligste verrichting. Van die school komen zij hier op aarde nooit af maar krijgen steeds meer die grote Leermeester nodig Die hen vóór-bidt, wanneer zij geen woorden meer kunnen vinden die voor God kunnen bestaan. Op die school leren zij bidden door een geschonken gebed van de hemel. Dát maakt die ware bidders zo diep afhankelijk en zo hulpeloos in zichzelf en leert hen een Ander nodig krijgen.

Op die school loopt het met die bidders steeds lager af. Zelfs Paulus horen wij uitroepen: 'Want wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het

Inhoud

90e jaargang

Nr. 17

- 1 Op de school van het gebed
- 2 Uit de school: 'Als ik een kind aankijk...'
- 3 De verjaardag van onze vorstin
- 3 Een psalm, een lied: Psalm 10 (4)
- 4 De verzegeling met de Heilige Geest (2)
- 5 Even maar...
- 6 Ingezonden: kuddegedrag / schermtijd
- 7 Wat doet Stichting Hulpverlening voor psychisch zieken?
- 9 De hunkerende generatie
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 11 Kerkdiensten

behoort'. 'Heere, leer *Gij* ons toch bidden'. Maar voor die machtelozen is er nu die Geest der genade en der gebeden. O, als dan Die Geest in hen oprijst Die bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen, dan buigt de ziel neer tot diep in het stof, dan smelt zij weg voor de hoge Majesteit Gods en wordt weinig anders gestameld dan: 'Och Heere, Heere', ja dan vermenigvuldigt die Geest die woorden, al is het dan ook in gebroken taal, waardoor de bidder wáár wordt voor God, dan wordt dat gebed in de binnenkamer al eenvoudiger, al vertrouwender, al kinderlijker en al onwaardiger.

Maar daar doet de Heere het ze meevallen, daar daalt de Hemel laag af, daar komt de Heere Zelf in mee, want daar wordt God verheerlijkt in Zijn eigen Werk.

Daar horen we de dichter zingen: 'Hij

zag van Sion neer, de woonplaats van Zijn eer en hoorde mijn gebeden'. O, gij allen die God zoekt in al uw zielsverdriet, houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven, nooddriftigen, veracht Zijn goedheid niet, nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven'.

Ware bidders worden verhoord, op Gods tijd, dat is de beste tijd. En dan niet om het gebed, maar *op* het gebed, ja om Jezus' wil.

Dan stemmen zij in verwondering met David in:

*'k Zal in Uw goedheid mij verblijden,
Gij hebt mij aangezien,
En hulpe willen bien
In mijn verdrukking en mijn lijden
toen, in mijn zielsellende
Uw aangezicht mij kende.*

Apeldoorn,

ds. J.M. Kleppe

UIT DE SCHOOL

'Als ik een kind aankijk...'

Over gezin, school en kerk

Een bestuurslid van een christelijke school in Zuid-Duitsland stak veel tijd in zijn bestuurswerk. Wat hem daarbij bezielde? Zijn antwoord was: 'Als ik een kind aankijk, denk ik altijd: Zal dit kind eeuwig verloren gaan, of eeuwig bij God zijn?'

Kijken wij ook op deze manier naar een kind? Bovendien: hoe kijkt een kind naar ons? Thuis kijkt het naar zijn vader en moeder, op school naar de meester of leraar, en op catechisatie of huisbezoek naar de ambtsdraggers.

Probeer eens te kijken met kinderen. Wat ziet een kind eigenlijk? Drukke mensen? Gewichtige mensen? Pratende mensen? Professionele mensen? Slordige mensen? Oppervlakkige mensen? Vriendelijke mensen? Eenvoudige mensen? Godsdienstige mensen?

Een kind redeneert niet. Een kind *ervaart*. Zoals een epilepsiehond 'weet' dat zijn baasje over een kwartier een aanval zal krijgen, zo 'weet' een kind gewoon wie u en ik zijn. Een kind heeft geen boodschap aan poespas, franje en mooi gepraat. Een kind voelt aan of u en ik 'echt' zijn en of we in waarheid behoren tot dat 'ellendige en arme volk, dat op de naam des

Hoe kijkt een kind naar ons?

HEEREN zal betrouwen' (Zef. 3:12). Want dan *proeft* een kind iets van liefde en bewogenheid met zijn onsterfelijke ziel. Wie staat hier niet schuldig?

Noodzaak

Wordt het geen tijd dat we als ouders, school en kerk meer aandacht geven aan dit allerbelangrijkste punt? Want er komt zo ontzaglijk veel op kinderen en jonge mensen af. De meesten hebben *alles* binnen handbereik van de wereld en de duivel. Die mobieltjes zijn allang geen telefoontjes meer. Je hebt er ook de televisie, de bioscoop

en de gokkast mee tot je beschikking. Bijbelse gewetensvorming is zo nodig. Maar hoe doe je dat? Hoe bereik je de jonge mensen thuis, op school en in de kerk? Is dat onze nood? Boven alles is gebed nodig: 'Heere, bekeer ze toch! Ontfermt U Zich over hen, uit vrije genade!'

Daarnaast dringt het meer en meer tot ons door:

Je kunt het niet alleen als ouders.

Je kunt het niet alleen als school.

Je kunt het niet alleen als kerk.

We hebben elkaar nodig, want we vormen *samen* de leefwereld van het kind.

Ontmoeting

Daarom: ontmoet elkaar, ga met elkaar in gesprek. Niet als 'functionarissen', maar in alle eenvoud en ongedwongenheid, met het oog op het kind. Begin met bewustwording. Stel vragen. Geven wij het meest wezenlijke (de eer van God en het behoud van de ziel) echt de hoogste plaats in onze aandacht, onze tijdsbesteding en (op school) in onze beleidsontwikkeling? Wat merkt mijn kind daarvan? Wat hoort het, wat ziet het? Geef prioriteit aan verdieping van je kennis van Schrift en belijdenis, bijvoorbeeld de goudmijn van de Dordtse Leerregels. Hoe *functioneert* de bijbelse geloofsleer eigenlijk op school?

Bezoekt u als kerkenraad weleens Bijbellessen of weekopeningen? Ontmoet u de schoolleiding en het personeel? Onderzoek eens hoe u elkaar kunt helpen bijvoorbeeld bij gewetensvorming. Jonge ouders staan nu voor vragen die er vroeger niet waren! Hierbij wordt ook inspanning van ouders verwacht. Eerlijk zijn: wij zijn gewend geraakt aan onze reformatische scholen. En we zijn lauw geworden. Het is al gauw: 'geen tijd'. Een directeur van een Engelse christelijke school die door de ouders zelf bekostigd wordt (!), vertelde dat de ouders *elke maand* een avond op school verwacht worden om samen met het personeel te spreken over opvoeding van de kinderen.

Tussen haakjes: niet alleen ouders zijn van betekenis. Is het u ook wel eens opgevallen hoeveel kinderloze echtparen en alleenstaanden kunnen betekenen voor de kinderen van de familie en de gemeente?

Vertrouwen

De allereerste voorwaarde is dus dat je elkaar *ontmoet*. Maar *hoe* doe je

vervolg op pagina 4

De verjaardag van onze vorstin

Op 31 januari hoopt koningin Beatrix haar verjaardag te gedenken. We willen haar met deze dag van harte feliciteren en boven alles de zegen van de Heere toewensen. De onmisbare zegen van de Heere, die alleen maar rijk en gelukkig maakt. De zegen van de HEERE, de Verbondsgod van verleden, heden en toekomst. De zegen in en om Vorst IMMANUËL. Voor hart en huis.

In het achterliggende jaar is de positie van ons staatshoofd veel besproken. Meestal helaas in negatieve zin. Het samenbindende karakter van het koningshuis werd vaak over het hoofd gezien. De band tussen ons volk en het geslacht van Oranje mag er al eeuwen zijn. Het getuigt dan ook van een slecht historisch bewustzijn als de positie van onze koningin gemakkelijk wordt bekritiseerd.

Dit neemt echter niet weg dat we sommige ontwikkelingen binnen de koninklijke familie met zorg bezien. De band met het Woord Gods wordt losser. Dit betreuren we. Het mag ons wel met oprechte droefheid bezetten. Als dit zo mag zijn, zal er ook gebed zijn voor onze koningin en de gehele koninklijke familie. Geloven we ook nu nog dat de Heere op het noodgeschrei grote wonderen kan doen?

De Vader des Vaderlands, Willem van Oranje, schreef in heel moeilijke omstandigheden een brief. Hij eindigde met deze woorden: 'En als ons ondertussen enige ongelukken overkomen, moeten wij de moed niet verliezen, maar eerder bedenken wat onze zonden wel verdiend hebben en dat het in oorlogstijd niet altijd voorspoed kan zijn'. Die moed en troost wensen we onze geliefde vorstin van harte toe.

Namens de redactie,
ds. C. Neele

EEN PSALM, EEN LIED

4

Psalm 10

'Gij ziet het immers; want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geve'.

Psalm 10:14a

De dichter van Psalm 10 wordt niet genoemd. Waarschijnlijk mogen we denken aan David. Er is namelijk een opmerkelijke overeenkomst met Psalm 9. Beide psalmen worden wel tweelingen genoemd. Ook past de inhoud bij de levensomstandigheden van David. De dichter zoekt sterkte in de weg van het gebed. Die weg mag ook nu nog gewezen worden.

Wat ziet de Heere? Hij ziet de moeite en het verdriet. Daaraan ontbreekt het niet in ons leven. De mens wordt immers tot moeite geboren. 'Het uitnemendste van dit leven is moeite en verdriet'. Dit vloeit voort uit de zondeval. In het Paradijs was er geen moeite en verdriet.

Er is een verdriet dat de mensen elkaar aan doen. Daar spreekt deze Psalm ook over. Waar is de mens niet toe in staat? Maar er is ook een verdriet dat de Heere ons oplegt. De vraag is: 'waar brengt het ons?' David mag hier geloven dat de Heere het ziet. Dat kunnen zelfs Gods kinderen niet altijd bezien. Denk maar aan Asaf: 'Hoe zou God het weten? Zou er wetenschap zijn bij de Allerhoogste?' Ook David begint deze Psalm met de woorden: 'O HEERE waarom staat Gij van verre? Waarom verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?' Blijkbaar is er inmiddels iets veranderd. De Heilige Geest gaf hem omhoog te mogen zien.

God aanschouwt de moeite en het verdriet. Hij is er Getuige van. Hij wil er acht op geven. Dat hoeft Hij helemaal niet te doen. De oorzaak ligt immers in onze eigen zonden. Hij kan Zijn aangezicht ervan afwenden. Maar Hij ziet wat wij doormaken.

Waarom aanschouwt de Heere? Heeft Hij een vermaak in het verdriet? Heeft Hij lust tot plagen? O nee, geenszins. Hij wacht als het ware tot men het uit handen geeft. Hij laat ons ploeteren opdat wij het zouden loslaten. Want waar zou het beter zijn dan in Zijn hand? En toch, dit is het laatste wat de mens doet. Wij geven het nooit uit eigen hand. En als we het zelf niet meer in de hand kunnen houden, geven we het liever in de handen van mensen.

Wie het werkelijk in Zijn hand mag geven is de moeite en het verdriet kwijtgeraakt. Dan gevoelen wij het niet meer. Voor zulken is die hand een vaderlijke hand.

Nunspeet, ds. A. Schot

dat? Ontmoeting vraagt wederzijds vertrouwen. Dat wil zeggen: luisteren, luisteren, luisteren. Een relatie ontstaat niet zomaar, daar moet je in investeren. Sommige mensen zien er tegenop om met elkaar in gesprek te gaan, ze durven zich niet kwetsbaar op te stellen. Hoe dan ook, gééf eerst vertrouwen, dan wint u vertrouwen. Weet u wanneer het goed gaat? Als bij *mij* bovenaan staat wat dat Duitse bestuurslid verwoordde: 'Zullen deze kinderen eeuwig verloren gaan, of

eeuwig bij God zijn?'

Binde de Heere de nood van de kinderen op ons hart. Dan zullen we ook smeken om genade en wijsheid voor hun ouders, hun leraren en ambtsdragers.

Zo krijgen we deze keer allemaal huiswerk mee. Ook de grootouders. En ook zij die zelf geen kinderen gekregen hebben.

Veenendaal,

H.A. van Zetten

2

De verzegeling met de Heilige Geest

In het eerste artikel zagen we het verband van de tekst uit Efeze 1:13, waarin gesproken wordt van de verzegeling met de Heilige Geest. Uit de context is het volgende duidelijk: vers 3 geldt allen. Paulus spreekt van de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in Christus: dus de uitverkorenen.

Zij zijn de verlost en (vers 7), zij zijn ook de verzegelden. Net zo min als er een gelovige denkbaar is die niet verkoren is, net zo min is er een verzegelde met de Heilige Geest denkbaar, die de vorige zegeningen niet heeft ontvangen en andersom. Gods Woord is daar duidelijk in.

Zo spreekt Paulus in hoofdstuk 4:30: 'En bedroeft de Heilige Geest niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing'.

Er ligt echter nog meer in de tekst, wat aantoonde dat dit de enig juiste verklaring kan zijn. Laten we de woorden van de tekst zelf bezien. Wanneer heeft die verzegeling plaats gehad? We lezen: 'nadat gij geloofd

hebt'. Tweemaal staat er het woord 'nadat'. De Efeziërs hebben het evangelie gehoord, zij hebben het geloofd en zijn daarna verzegeld geworden. Is dan de conclusie: er zit tussenuimte in, juist? En hoeveel tussenuimte? Dat blijft in het ongewisse.

Maar in het Grieks staat er een werkwoordsvorm die wij niet kennen: de aoristus. Dat is een taalverschijnsel, dat wij in het Nederlands zo niet kennen en kunnen overbrengen. Een aoristus zegt niet iets van de tijd, maar van de situatie die ontstaan is. Er is iets gebeurd en dat heeft blijvende gevolgen. Dat houdt dus niet op. De gevolgen van de nieuwe situatie duren voort. Er wordt een gelijktijdigheid mee uitgedrukt, zoals ook blijkt uit: Mattheus 22:1, Hebreë 9:22 en Handelingen 1:1. Mèt dat het horen en geloven plaatsvonden, is deze verzegeling geschied. Het is dus niet zo vreemd om met de kanttekenaren te lezen, in plaats van 'nadat', het woord: 'als'. En dat woord 'als' is ook te lezen als 'terwijl'. 'Terwijl gij gehoord hebt en gij geloofd hebt...'

Er is dus geen tussenuimte. Wel is duidelijk dat het horen en geloven aan de verzegeling voorafgaat. Maar niet zo dat hier het geloven geschiedde en dáár, later dus, het verzegeld worden. Het horen en geloven én het verzegeld worden zijn onverbrekkelijk met elkaar verbonden. Zuiver grammaticaal kan het ook niet anders verklaard worden.

Dus is deze wijze van verzegeling niet iets dat aan slechts weinigen van Gods kinderen ten deel valt. Maar het is een zegen die in de weg van het

horen en geloven van het evangelie, alle gelovigen ontvangen. Nadrukkelijk spreekt de apostel van alle gelovigen, die deel hebben aan Christus. In Hem bezit men de uitverkiezing, de verlossing en de verzegeling, het zegel erop. Ze zijn in Hem verzegeld, zoals ze ook in Hem waren verkoren en door Hem zijn verlost.

Paulus concentreert de geestelijke zegeningen alle op Christus. In gemeenschap met Hem en in verbondenheid met Hem. Het gaat om een voorwerpelijke, objectieve zaak, die het voorwerp is van het geloof. En naarmate dat is beoefend, wordt er onderwerpelijk de troost van ontvangen.

Het objectieve van deze waarheden mag uiteraard niet geobjectiveerd worden. Het moet toegepast worden. Anders komen we bij de beschouwing, het verstandsgeloof terecht. We moeten persoonlijk deel krijgen en oog ontvangen voor de weldaden, die in deze waarheden gelegen zijn. Het is de Heilige Geest, Die ze toepast in het hart van hen, die door het geloof Christus zijn ingelijfd. Hij doet weten de dingen die hun van God geschonken zijn (1 Kor. 2:12).

Er is dus ook in dit opzicht geen kloof tussen de Reformatie en de Nadere Reformatie. Want benadrukt de Reformatie het objectieve van deze waarheden, de Nadere Reformatie benadrukt de persoonlijke beleving er van. Zo vullen ze elkaar aan.

Zo lezen we in de Catechismusverklaring van Justus Vermeer: 'Sommigen verzekert de Heilige Geest van hun aandeel aan God in Christus; alle gelovigen, zonder onderscheid, worden wel volgens Efeze 1:13 en 14, verzegeld en krijgen het onderpand des Geestes wel in hun harten, maar allen hebben daar niet evenveel troost van; sommigen wordt het zeer bestreden of worden zeer verdonkerd, zodat zij het niet zien kunnen, noch durven denken dat dit het zegel des Geestes is; maar als de Heilige Geest op dat Zijn verzegelend werk met Zijn licht schijnt, dan doet de Geest hun weten en onderscheidenlijk zien de dingen die hun van God geschonken zijn volgens 1 Korinthe 2:12. En dan getuigt de Geest met hun geest dat zij kinderen van God zijn (Rom. 8:16). Alle gelovigen zijn wel verzegelden en getekenden aan hun voorhoofden (Ezech. 9:6), maar die allen zijn geen verzekerden. De zwakste en kleinste, die maar het zegel heeft, zal niet beschadigd worden'. Aldus

"Als er twee mannen op één paard rijden, moet er één achterop zitten. En slechts zeer weinigen willen bij de staart zitten, als zij zichzelf bekwaam achten de teugels te houden".

John Bunyan

Alexander Comrie

Vermeer in zijn verklaring van Zondag 20.

In een preek over deze tekst van dr. Alexander Comrie is te lezen: 'Het is een oneigenlijke spreekwijze ontleend aan hetgeen onder de mensen bij verscheidene gelegenheden plaats heeft. Denk aan kooplieden, die hun waar verzegelen. Zo verzegelt God zonder uitzondering al de Zijnen' (blz. 272).

'Hoe de Heilige Geest der beloften de gelovigen verzekert?' (blz. 273, zie ook blz. 274 tot en met 276).

'Wanneer de Heilige Geest de verzegeling werkt? Als het geloof in Christus geoefend wordt, volgt de verzekering. De verzegeling is aan allen gemeen die in Christus geloven, en geschiedt terstond op de oefening van het zaligmakend geloof. Wan-

neer de Heilige Geest dit doet, daar is Hij vrij in. Sommigen missen die verzegeling lange tijd, bij voorbeeld Heman' (blz. 277).

'Enige verzegeling volgt op elke daad van het geloof. (blz. 278).

'Kinderen van God! Deze weldaad hebt gij ontvangen. De Heilige Geest heeft u verzegeld op uw geloofswerkzaamheid' (blz. 282).

Uit het verband van Efeze 1:13 valt dus te leren dat, toen de Efeziërs tot het geloof kwamen in de weg van het horen, de Heilige Geest op hen kwam. Dat blijkt ook uit meerdere plaatsen in het Nieuwe Testament, zoals we volgende maal hopen te zien.

(wordt vervolgd)

Moerkapelle,

ds. H. Paul

Even maar...

Midden in de dood

In ons avondmaalsformulier staat de kernachtige passage: 'aangezien we ons leven buiten onszelf in Christus Jezus zoeken, zo bekennen we daarmee dat we midden in de dood liggen'. We zouden misschien verwachten dat er zou staan: '... het leven in Christus Jezus hebben' in plaats van zoeken en '...midden in de dood lagen', verleden tijd dus. Want de mensen, die hier bedoeld worden, zijn toch overgegaan van de dood in het leven? Maar het staat er toch echt juist! Als het hierom gaat, laten we maar eens luisteren naar ds. J.C. Philpot in zijn 'Korenaren uit de volle oogst', bij 4 januari, waar hij mediteert over Psalm 88: 11 en 12: 'Zult Gij wonder doen aan de doden? Of zullen de overledenen opstaan? Zullen zij U loven? Zal Uw goedertierenheid in het graf verteld worden? Uw getrouwheid in het verderf?' Dit zijn gebedswoorden van Heman, van zijn jeugd af aan bedrukt en dood brakende. Onze statenvertalers schrijven als samenvatting boven alle 19 verzen: 'een gebed van de profeet, stellende voor ogen de aanvechtingen en menigvul-

dige zwaarigheden, die hij geleden heeft; lerende alle gelovigen dat zij zich in tegenspoed tot God zullen keren en van Hem troost verwachten'. Samen lezen we wat Philpot in de 19de eeuw naar aanleiding van deze tekst schreef over de praktijk van het leven der genade. Eigenlijk in de hoop dat we dit soort meditatie niet ongelezen laten. Geest en leven! Lees maar aandachtig mee:

Dit is niet de taal der ziel, dood in ongerechtigheid en zonde, maar het is de ademtocht van een levende ziel, strijdende en worstelende met de dood. Welk een onderscheid is er, waar het leven is werkende in en onder de dood, en waar de dood onbepaalde heerschappij voert; tussen de levendgemaakte ziel en die waarin niets is dan de dood; de dood zonder een sprankje van geestelijk leven; de dood zonder een enkele straal van hemels licht. Daar waar de ziel geheel dood is, is geen gekerm, geen zucht, geen klacht, geen droevig vragen, geen uitstorting van het hart voor God, geen leven en adem meer, dan in een lichaam in het graf. Maar waar het

leven is ingeplant uit de fontein des levens, daar kermt dat leven onder de dood. Het zucht vanuit het graf; het hijgt naar adem, onder het lichaam dat het bedekt, en tracht zich op te heffen van onder het gewicht des doods, van onder die verpletterende massa van vleselijkheid, die het in zijn verstijfde en kille armen heeft omkneld; het tracht aan dat lichaam der zonde en des doods te ontworstelen, dat het met zijn koude en verstijfde massa geheel omvat, zodat het buiten staat is zich op te richten. Verstaat gij zodanige werkingen des levens? Het zwoegen, het hijgen, het zich oprichten van het leven Gods in uw ziel; het leven dat is neergedrukt, overstelt, overweldigd, maar toch niet verstikt; die vleselijke, dode, dorre, aardse, duivelse natuur, die er als een last op ligt? Rekent erop, zo gij nooit hebt ervaren wat het zegt, te snakken en te hijgen en te kermen en te zuchten onder de last van een lichaam der zonde en des doods, gij nog niets kent van de levendmakende kracht van de Heilige Geest in uw geweten.

v.a.

Kuddegedrag / schermtijd

Kuddegedrag

Veel gebruikers weten het: een smartphone is veel meer dan een telefoon. Voor veel mensen is het een statussymbool en dat echt niet alleen voor jongeren. Het biedt bovendien toegang tot een nagenoeg onbegrensde digitale wereld. Zo'n toestel te bedienen is vooral voor jongeren gemakkelijk onder de knie te krijgen. Maar hoe zorg je ervoor dat je het apparaat zodanig beheerst dat het niet heel jouw (dagelijks) leven gaat beheersen?

Laatst hoorde ik het volgende verhaal van ouders die keer op keer de vraag van hun zoon kregen om een eigen smartphone. Laten we zeggen: de familie Peters en hun zoon Job. Jobs argument: het apparaat is erg handig om onderweg naar school via een overhoorprogramma Engelse woordenjes te leren. Nu was dat voor de ouders Peters het punt niet, wel wat je verder met zo'n toestel kunt doen. Ze besloten niet op voorhand 'nee' te zeggen tegen hun zoon, maar randvoorwaarden te stellen. Hoe konden deze ouders de toegang tot internet zodanig beperken, dat zij het gebruik van de smartphone door Job konden verantwoorden? Een zoektocht op internet leverde een commercieel programma op dat de mogelijkheid biedt om bepaalde sites te blokkeren, maar dat niet van toepassing was op zogeheten apps. Die apps boden dan alsnog vrije toegang tot internet. In eigen huis zou het misschien nog wel lukken om

grenzen te stellen. Dat was echter niet mogelijk voor de draadloze toegang tot internet buiten de deur, het zogeheten wifi. Job zou maar naar het station hoeven te fietsen om alsnog via zijn apps vrije toegang tot internet te krijgen. Dit programma viel dus af.

Toen kwam de familie Peters het gratis programma Mobiflock op het spoor. Het programma is ontwikkeld door Amerikaanse ouders die met dezelfde vragen zaten als de ouders van Job. Mobiflock betekent letterlijk: mobikudde.

Doel van het programma is het internetbezoek van een lam of schaap van de gezinskudde te begrenzen. De ouders van Job kregen bij aanmelding een eigen link naar de website van Mobiflock. De link was beveiligd met een wachtwoord. Het programma laat ouders zelf de sites blokkeren die hun kind niet mag bezoeken via een lijst van toegestane dan wel van verboden sites. Bovendien geeft het programma hen achteraf exacte informatie over het surfgedrag van hun kind. De ouders van Job trok dat over de streep, tot nu toe tot hun tevredenheid. Dat neemt niet weg dat voor andere ouders de keuze heel anders uit kan vallen. Dit stukje is niet bedoeld om het gebruik van internet aan te moedigen! Er lopen al genoeg mensen mee in de kudde van internetgebruikers. Het is pas echt stoer om 'nee' te zeggen tegen dat kuddegedrag. De tijd die je wint door nee te zeggen tegen een smartphone, kun je aan zoveel andere dingen besteden!

Maar terug naar de mensen die wel over een smartphone beschikken en net als de familie Peters zitten met de vraag hoe je het apparaat kunt beheersen. Zou Mobiflock ook kunnen werken voor volwassenen? Waarom niet je echtgenoot of een goede vriend mee laten kijken?

Schermtijd

Een afspraak maken over hoe lang uw kind de computer mag gebruiken, is gemakkelijker dan die afspraak na te leven. Houdt u precies bij wanneer uw kind achter het scherm gekropen is? En wat doet u wanneer uw kind alleen thuis is? De computer wegbergen is

niet altijd de beste optie.

Laatst hoorde ik hoe een gezin met die vraag had geworsteld en een praktische oplossing had gevonden. Bij thuiskomst hadden deze ouders ontdekt dat hun kind de afgesproken tijd flink had overschrijden. Wat doe je dan als ouders? Deze ouders kozen ervoor het probleem bij het kind te leggen. Het kind moest zelf met een oplossing komen waarin de ouders voldoende vertrouwen konden hebben voor de toekomst.

Het gevolg: het kind kwam zelf met een plan. Het voorstel was even praktisch als goed werkend, nl. door ouderlijk toezicht in te stellen in combinatie met een tijdbegrenzing. De ouders hebben dat gedaan: via start > naar het configuratiescherm > kies gebruikersaccounts. Wie nog geen gebruikersaccounts heeft, kan ze daar instellen. Wie ze al wel heeft, kan ze daar van een wachtwoord voorzien. Alle computers in dat gezin zijn nu zo beveiligd, dat niemand er op kan zonder wachtwoord. Op de toegang van het kind in kwestie zit een tijdslot, dat begint te lopen zodra het kind zich toegang heeft verschaft. De begintijd is dus variabel, de tijdsduur zelf niet. Maximale schermtijd is op die manier gegarandeerd beperkt tot de toegestane tijd (bijvoorbeeld een half of één uur per dag). Het excuus van schoolwerk gaat niet op. Voor schoolwerk is een aparte gebruikerstoegang geopend met een beperkt aantal toegestane websites.

Het instellen van een variabel tijdslot is helaas niet op alle computers mogelijk. Voor zover ik weet kan dit wel via Kliksafe en daarnaast ook voor computers met het besturingsprogramma van Apple.

In andere gevallen is hooguit een vast tijdslot in te stellen, waardoor het kind gebonden is aan vaste tijden. Dat is niet altijd even praktisch, omdat het kind dan elk computergebruik door een ander van het gezin in die tijd als rechtstreekse concurrentie kan ervaren. Nu geeft het mij hoop dat er onder onze lezers veel mensen met kennis van computers zijn. Kan een deskundige hier ouders uit de brand helpen?

Mij leerde dit verhaal nog iets anders. Wie erin slaagt de schermtijd in zijn gezin te beperken, ziet als vanzelf tijd vrijkomen voor andere bezigheden. Wat doen wij als ouders om onze kinderen te helpen hun tijd op een andere manier in te vullen? Zou dat alleen maar een vraag voor moeders zijn? Hoeveel echte aandacht hebben vaders voor hun kind per dag?

Toegang tot een nagenoeg onbegrensde digitale wereld.

Wat doet Stichting Hulpverlening voor psychisch zieken?

Onder verantwoordelijkheid van de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is Stichting Hulpverlening werkzaam (zie ook blz. 574 van het Kerkelijk Jaarboek 2011). In dit artikel wordt toegelicht wat het oogmerk van de stichting is en waar in de dagelijkse praktijk tegenaan gelopen wordt. Het doel van dit artikel is om het belang van de stichting uit te leggen en om te laten weten in welke situaties een beroep op de stichting kan worden gedaan. De pastoraal werker en een bestuurslid geven een doorkijkje.

Financiële hulp

De huidige vorm van de stichting is in enkele stappen ontstaan. Voor 1990 betrof het een stichting met een financieel oogmerk. Het eerste doel was om Stichting "Toevlucht" mogelijk te maken. Er was toen nog geen overheidssteun, zodat hiervoor veel collectes, giften en leningen nodig waren. Door overheidserkenning werd de noodzaak voor eigen financiering minder. De vrijkomende middelen werden ingezet om "De Werkplekke" van de grond te krijgen. Dit was een soort sociale werkplaats te Kapelle (Zeeland) voor met name bewoners van "Toevlucht". De Jeugdbond heeft door een actie meegeholpen om extra gelden te verzamelen. Daarmee kon het gebouw worden opgeknapt. Het gebouw was in eigendom van de stichting. Toen ook "De Werkplekke" overheidserkenning kreeg en het gebouw kon worden verkocht, kwamen er opnieuw gelden beschikbaar. Daarvoor werd een passende bestemming gevonden. Stichting "OnderDak" ontving een lening voor de aankoop van een woonwinkelpand, eveneens in Kapelle. In deze winkel kwam een project voor vooral bewoners van "Toevlucht". Dit was eigenlijk een verlengstuk van "De Werkplekke". De door bewoners gemaakte spullen werden in de nieuwe winkel verkocht. De rest van het pand werd gebruikt voor de huisvesting voor bewoners met begeleiding op afstand. Stichting "OnderDak" loste de lening in 2003 af. Het geld werd vervolgens uitgeleend aan het Kerkelijk Grootboek.

Pastorale zorg

Vanaf 1997 ontstaat binnen de stichting een nieuwe werkvorm. Dat is de pastorale begeleiding van leden van de Gereformeerde Gemeenten (Particuliere Synode Zuid) die in psychiatrische instellingen verblijven. De pastorale zorg wordt geleverd in overleg met en op verzoek van de kerkenraden. De werkvorm van pastorale begeleiding is een initiatief van het stichtingsbestuur. De Particuliere Synode Zuid honoreert het betreffende voorstel van het stichtingsbestuur, waarna deze werkvorm wordt opgestart. Omdat de taakuitoefening hiermee breder wordt, worden de statuten van de stichting herzien.

De pastorale zorg wordt gegeven in overleg met en op verzoek van de kerkenraden.

Bezoekvrijwilligers

Dan over de werkgroep "Shalom". Vanuit een persoonlijk initiatief werden mensen bezocht door vrijwilligers. Deze bezoeken waren en zijn vooral praktisch van aard. Er kan dan gedacht worden aan samen boodschappen doen, wandelen of een gezellig praatje. De mensen die bezocht worden, hebben te kampen met psychische problematiek. Dit heeft geleid tot het instellen van een werkgroep van vrijwilligers en enkele coördinatoren, de werkgroep "Shalom". Op verzoek van de Particuliere Synode werd deze werkgroep in een later stadium binnen de stichting Hulpverlening gebracht, zodat het bestuur ook de taak kreeg om deze verantwoordelijkheid te dragen. Dit betekent dat door het stichtingsbestuur ook richting wordt gegeven aan de taakuitoefening van de werkgroep. De afgelopen jaren werd een tweetal mooie boekjes uitgegeven voor de doelgroep.

Pastorale zorg, voor wie?

Voor wie wil de stichting er zijn? De psychische problematiek is zeer complex. Dat vraagt om behandeling,

Psychiatrisch ziekenhuis Emergis in Goes.

vaak ook medicatie, en begeleiding door professionele hulpverleners. In het vervolg zal het gaan over het werk van de pastoraal werker. De pastorale zorg is een verantwoordelijkheid van de plaatselijke kerkenraad. In de praktijk blijkt dat het waardevol is als er (op verzoek van de kerkenraad) pastorale hulp geboden kan worden door een gespecialiseerd ambtsdrager. De Stichting Hulpverlening heeft een pastoraal werker in dienst. Dat is de heer G. van Veldhuisen, ouderling te Waarde. Hij bezoekt voornamelijk mensen die verblijven in een psychiatrisch ziekenhuis of die opgenomen zijn op de PAAZ-afdeling (psychiatrische afdeling) van een algemeen ziekenhuis. Maar ook mensen in een beschermende woonvorm behoren tot de doelgroep. Soms blijft de pastoraal werker na ontslag de mensen aansluitend nog enige tijd bezoeken in de thuissituatie. Op dit moment staan er 30 tot 35 namen op zijn bezoeklijst.

Het is waardevol als er pastorale hulp geboden kan worden door een gespecialiseerd ambtsdrager.

Waarom deze doelgroep?

De stichting heeft een bewuste keuze gemaakt. Waarom worden opgenomen mensen bezocht door de pastoraal werker? Mensen die zijn opgenomen, hebben vaak al een lange historie in de hulpverlening. De situatie is dermate ernstig dat een opname niet kon uitblijven. Dit betekent opnieuw een tegenslag, naast alle moeite die al geïncasseerd moest worden. Deze personen zijn en/of voelen zich vaak afgewezen of beschadigd. Ze zijn op zoek naar houvast, naar begrip en naar medeleven. Het is belangrijk dat er iemand tegenover hen zit die hen serieus neemt, die probeert te begrijpen hoe hun situatie is en wat er in hun hoofd omgaat. De mensen die bezocht worden, zijn

gewone mensen zoals u en wij. Door verschillende oorzaken kan het komen tot een crisis. Wat is het dan belangrijk dat er dan iemand naast deze persoon staat om zo samen eerlijk de vragen die leven onder ogen te zien. Ook al is er niet op alle vragen een antwoord.

Mensen die door de pastoraal werker bezocht worden: ze voelen zich afhankelijk, onbegrepen, eenzaam, geïsoleerd en/of onzeker. Zij kunnen achterdochtig of voorzichtig zijn in de contacten. Dikwijls zijn ze al vaker, langdurig opgenomen geweest. Wat is het belangrijk om een handreiking te mogen doen, om een 'glas koud water' te mogen aanbieden, waarbij het Woord van God mag opengaan, ook al zijn het maar enkele verzen. Wat kan het Woord onverwacht steun geven, als de Heere er in meekomt.

Niet alles is mogelijk

Om de pastorale zorg aan psychisch zieken goed invulling te kunnen geven, is het belangrijk om duidelijke grenzen te hanteren. Pastorale zorg is wat anders dan professionele, maatschappelijke hulpverlening. Daarvoor zijn er de psychiaters, psychologen, maatschappelijk werkers en verdere hulpverleners en begeleiders. Ook hulpvragen op het gebied van huwelijk, opvoeding, ADHD, autisme en dergelijke, zijn niet voor de pastoraal werker. Dan moet worden verwezen naar professionele instanties en hulpverleners, zoals De Vluchtheuvel en Eleos.

Mensen met psychische zorgen, die niet zijn opgenomen, behoren tot de pastorale zorg van de eigen kerkenraad. Dit is een keuze die uit praktisch oogpunt is gemaakt. Op dit moment is er geen capaciteit om ook die - helaas - grote groep te bezoeken. Maar we moeten ons terdege realiseren dat die nood vaak heel groot is. Laten we dat als kerkenraden niet vergeten. Laten we ook voorzichtig zijn met ons oordeel in allerlei situaties. Laten we vooral naast het gemeentelid gaan zitten en contact (blijven) houden, dus ook als het lijden langer duurt. Het zit daarbij niet altijd in 'grote dingen'. Een eenvoudig kaartje of 'een belletje' kan al zo goed doen.

Het dagdeel thuis is wellicht een minder geschikt bezoekmoment, omdat deze persoon dan vooral even gewoon thuis wil zijn.

Een praktijkvoorbeeld

Een zoon uit een groot gezin wordt opgenomen in een psychiatrische instelling. Afen toe mag hij een dagdeel naar huis. De kerkenraad wil deze momenten benutten voor een pastoraal bezoek, maar het maken van een afspraak blijkt moeilijk te zijn. (PS: de situatie is gefingeerd, maar wel gebaseerd op werkelijke gevallen).

Wat is hier aan de hand? Onderling overleg met betrokkenen is van groot belang. Het is belangrijk om als kerkenraad te vragen wat een goed moment is om te bezoeken. Het dagdeel thuis is wellicht een minder geschikt moment, omdat deze zoon dan vooral even gewoon thuis wil zijn. Dat kan betekenen dat een ambtsdrager bij voorkeur naar de instelling gaat om daar een bezoekje te doen. Dat vraagt wel wat meer inspanning. Ook dan is het belangrijk om een afspraak te maken die goed past voor deze zoon en zijn hulpverleners. En natuurlijk kan er iets tussenkomen. Of deze zoon ziet het op het laatste moment toch

niet zitten. Misschien is het alleen mogelijk om elkaar even een hand te geven.

Conclusie: het contact, het meeleven en begrip zijn uiterst belangrijk. Het gaat in de eerste plaats om de persoon in kwestie en wat in zijn of haar situatie het beste past. De ambtsdrager moet dus goed zijn plaats weten en empathie (een antenne voor deze doelgroep) tonen. Soms moet de ambtsdrager (tijdelijk) een stapje terug doen en de persoon ruimte geven. Maar zorg dat u er bent voor de persoon in kwestie en laat dat ook weten. Een volgende keer zal er aandacht zijn voor enkele bekende of minder bekende ziektebeelden. Daarbij zullen zo mogelijk handreikingen worden gedaan voor gemeenteleden en ambtsdragers.

(wordt vervolgd)

Waarde,
Ooltgensplaat,

G. van Veldhuisen
K.J. Nipius

Een stem uit het verleden

*Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid,
want Hij heeft lust aan goedertierenheid.*

Micha 7:18

Er zullen zielen zijn, die met het oog op de verwisseling van het oude en nieuwe jaar gezegd zullen hebben: Heere, zal ik nu weer met die oude schuld het nieuwe jaar in moeten? Hun schuld is weleens bedekt geweest toen zij in de liefde Gods mochten delen. Het is weleens geweest alsof zij geen zonde meer hadden toen zij in dat volbrachte Borgwerk van Christus mochten inblikken. Maar bedekte schuld is geen vergeven schuld. Het is weer teruggekomen. De verzuchting van zo'n ziel is of hun schuld in een weg van recht en gerechtigheid vergeven mocht worden, ja, geworpen mocht worden in een zee van eeuwige vergetelheid. Dat God hun schuld nooit meer gedenken zou. Wat zou dat toch een blijdschap voor hun ziel zijn. Het is weleens zo sterk in hun ziel geweest in het uitzien naar die weldaad, dat zij hebben gezegd: 'O God, als dat nu in mijn ziel gebeuren mag, als Uw eigen werk, dan zou het in mijn hart zijn:

*Ik zal met vreugd' in 't huis des HEEREN gaan,
Om daar met lof Uw grote Naam te danken;
Jeruzalem, gij hoort die blijde klanken:
Elk heff' met mij de lof des HEEREN aan.*

Zij zijn niet zonder hoop het nieuwe jaar tegemoet gegaan. Wat hebben zij het vaak in het verborgen voor Gods aangezicht neergelegd, doch daar hebben geen zaken plaatsgehad. Wat een teleurstelling! Hadden zij er recht op? Och, nee. De Heere is aan hen niets verplicht. Maar zij hadden het zo gehoopt dat zij in de ruimte geplaatst zouden worden. Ons bestaan rekent, maar het geloof redeneert niet. Dat in stilheid en vertrouwen uw sterkte mocht zijn!

wijlen ds. W.C. Lamain

De hunkerende generatie

Wat is er met onze kinderen aan de hand? Waarom wordt het leren van vragen op de catechisatie elk jaar een beetje moeilijker? Waarom hebben vrijwel alle kinderen een mobiel? En wat doen ze eigenlijk met dat apparaat? Dat zijn de vragen die in het boekje "De hunkerende generatie" aan de orde komen. Els van Dijk, directeur van de Evangelische Hogeschool, doet een boeiend boekje open over jongeren en hun vragen.

Er is de laatste dertig jaar heel veel veranderd. We zijn het informatietijdperk binnengegaan. Dat is de wereld van de multimedia en de computer. Die overgang heeft een hele nieuwe cultuur meegebracht. Een nieuwe manier van denken en voelen. De huidige generatie jongeren is de eerste die volledig opgroeit in deze nieuwe cultuur.

Dat deze cultuur de nodige vragen oproept wordt in het boekje ook voluit erkend. Veel jongeren 'hebben last van een vol hoofd, zoals ze dat zelf zeggen, en kampen met concentratieproblemen'. Ook is er sprake van 'infobesitas' waardoor vermoeidheid, slaapttekort en concentratieproblemen optreden. Kortom, er is heel wat veranderd en de gevolgen zijn niet echt positief te noemen. Veel jonge mensen kampen met toenemende problemen op school, thuis en in de kerk. Hoe is dat gekomen en wat kan eraan gedaan worden? Op die vragen gaat dit boekje kort en bondig in.

Oorzaken

Er zijn verschillende oorzaken. Eerst wijst dit boekje op de 'belevingscultuur'. Dit betekent dat vandaag de dag voor veel jongeren vooral *gevoel* de doorslag geeft. Niet de vraag of iets waar of niet waar is, is belangrijk, maar of iets goed voelt is bepalend. 'Stond voorheen het gesproken Woord centraal, nu gaat het om de ervaring'. Dingen moeten vooral leuk zijn en heel wat jongeren hebben het gevoel dat ze toch vooral geen kansen mogen missen. Vooral de vrienden-groep is voor veel jonge mensen buitengewoon belangrijk.

Een tweede element is de informatiemaatschappij. Sedert de computer, internet en de mobiel hun intrede hebben gedaan zijn heel veel jongeren bijna de hele dag online. Ook neemt het spelen van computerspelletjes hand over hand toe. 'Gemiddeld maken jongeren tussen de 15-19 jaar 35,7 uur per week' met dergelijke zaken door. Sommige kinderen zitten meer achter de computer dan dat ze slapen of naar school gaan. Ook is er een grote groep jongeren seksverslaafd of gameverslaafd. 'Ik zou alle ouders willen adviseren meer tijd aan hun kinderen te spenderen en samen activiteiten te ontpoien', aldus een ex-gameverslaafde die in dit boekje wordt geciteerd. Kortom, het boekje tekent een tamelijk schokkend beeld.

Oplossing

In het slot wijst mev. Van Dijk naar oplossingen. Voorbeeldfiguren zijn heel belangrijk. 'Jongeren hebben leermeesters en inspirerende volwassenen nodig'. Opvoeders zouden bij jongeren het verlangen moeten oproepen tot 'het echte leven'. De schrijver wijst dan op de liefde tot God en tot de naaste. Ze verwijst naar Spreuken 22:6. Kortom, ouders hebben ook vandaag de dag een belangrijke taak in de opvoeding van kinderen. Overigens kan het best zijn dat er ook een ouderprobleem is. Wie immers geeft aan de jongeren een liefdevol voorbeeld en waarom vinden ouders dat zo moeilijk?

Vragen

Ik wil deze (te korte) bespreking met een aantal opmerkingen afronden. In de eerste plaats is het denk ik heel goed om dit boekje te lezen. Het geeft een beeld van een ontwikkeling die gaande is en grote gevolgen heeft.

In de tweede plaats valt het me op dat mev. Van Dijk vooral schrijft vanuit haar persoonlijke ervaring als schoolleider. Daar is op zichzelf niets mis mee, maar het beeld kan wat vertekend zijn. Onderzoek van de Jeugdbond geeft aan dat de hier beschreven ontwikkeling inderdaad bij grote groepen jonge mensen aanwijsbaar is. Dat is zeker waar. Maar er is ook een grote groep *positieve* jonge mensen in onze gemeenten (ongeveer 30%) waarvoor het beeld uit dit boekje niet tot vrijwel niet geldt.

Echt positieve jongeren maken ook gebruik van een computer, maar gaan er niet in op. Zij doen heel positief mee op verenigingen en in de kerk. Het zijn jonge mensen, ik zeg het voorzichtig, waarvan je hoopt dat er een 'ander leven' in mag liggen. Die jonge mensen zijn er ook. Ik kom ze eigenlijk best regelmatig tegen.

Ten slotte nog een derde opmerking. Er wordt gewezen op de belevingscultuur en het informatietijdperk. Dat zijn zeker belangrijke oorzaken. Toch heb ik de indruk dat de welvaart (geld verdienen en geld uitgeven) een nóg belangrijker oorzaak is voor de huidige moeilijke situatie. Het materialisme heeft ons krachtig in zijn greep. Deze opmerkingen doen echter niets af van de waarde van dit boekje. Laten we het lezen en ter harte nemen.

Amersfoort,

ds. W. Visscher

**N.a.v. Drs. Els J. van Dijk,
"De hunkerende generatie",
uitg. De Banier, Apeldoorn;
96 blz.; € 9,95.**

BOEKENNIEUWS

**"De weg omhoog",
door J. van der Graaf e.a.;
uitg. Gebr. Koster, Barneveld,
te bestellen via:
www.depositumcustodi.nl;
ISBN 978-90-5551-615-5;
138 pag.; € 14.90**

Voor me ligt een boek van bescheiden omvang, maar met een grootse titel: "De weg omhoog". Het betreft een lustrumbundel van de studentenvereniging Depositum Custodi, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de vereniging. Aan de bundel werken dr. E. Mackay, dr.

ir. H. Jochemsen, dr. J.J. Polder, ds. P. den Ouden en anderen mee.

Centrale vraagstelling in de artikelen is de vraag hoe christenen op de huidige tijdgeest moeten reageren. Onze tijdgeest kenmerkt zich door een dubbelheid. Enerzijds is er een enorme vooruitgang, anderzijds gaan we door de vooruitgang ook een stap terug. De moderne geneeskunde zet stappen voorwaarts. Medici weten veel en tegelijkertijd ontstaat het 'healthism', angst voor triviale en niet-bestaande gevaren die de gezondheid bedreigen, zoals schadelijke effecten van hoogspanningskabels, E-nummers en dergelijke. In het verlengde hiervan maakt dr. Polder duidelijk dat in de achterliggende 25 jaar de Nederlandse economie met 365 miljard euro is gegroeid, maar dat tegelijk de samenleving een verruwing doormaakt. Geld maakt niet gelukkig. We zijn rijke 'hufters' aan het worden.

Het gaat een christen niet om de vooruitgang, maar om de nabijheid van God en de voetstappen van God in de geschiedenis. Een christen zal gerechtigheid najagen door op te zien naar Boven en door dienstbaar te zijn in het hier en nu. Het gaat daarin niet om verbetering van de aarde, maar om bekering.

Een paar mooie gedachten uit het begin van de bundel: Het artikel over de ontwikkeling van ons mensen eindigt met de verwijzing naar Christus. Hoe meer Gods kinderen op Hem gaan lijken, hoe groter persoonlijkheid ze worden. Zij worden... de minste!

Dan volgt een artikel over de heiliging, waarin de kanttekeningen als leidraad genomen worden. Daaruit blijkt dat de kanttekenaren de heiliging enerzijds zien als een 'klein begin' en anderzijds dat de zonden 'door de kracht van de Heilige Geest merendeels overwonnen kunnen worden'. De overwinning is een proces dat hoe langer hoe meer voortschrijdt. Genade staat niet tegenover de mens, maar tegenover de zonde. Gods kind mag door genade heilig leven. Vanuit dit perspectief valt licht over de vraagstukken die in het vervolg van de bundel aan de orde komen.

We kunnen Depositum Custodi vanaf deze plaats van harte feliciteren met deze mijlpaal en met de publicatie. We wensen hen de laatste woorden van de bundel toe: 'Een wandel in de hemelen, te beginnen op aarde'. De bundel is goed verzorgd en inhoudelijk begrijpelijk en toch ook verfrissend. Handig is de epiloog.

Gouda,

J.J. Grandia

**"Als thuisblijven moeilijk wordt",
gedachten over zorgen bij het
ouder worden; ds. L. Terlouw;
uitg. De Banier, Apeldoorn;
ISBN 978 90 336 30576;
96 blz.; € 9,95.**

'De ouderdom komt met gebreken'. Wie kent deze uitdrukking niet. De praktijk, de realiteit van het leven bevestigt dit gezegde menigmaal. Het aardse huis wordt afgebroken, steentje voor steentje. Toemende zorg en moeite worden in het proces van ouder worden vaak meer en meer ervaren: de één naar het lichaam, de ander meer naar de geest. Daarbij: thuisblijven gaat soms niet langer.

Hoe moet je in die onderscheiden gevoelens en omstandigheden daar nu als oudere zelf mee omgaan? En hoe ga je er ook als (klein)kinderen mee om en wat betekent dit bijvoorbeeld voor de ambtsdragers, de vrijwilligers en mantelzorgers in hun contacten met ouderen?

Op deze en andere vragen en aspecten wordt ingegaan in dit boekje van onze Barendrechtse pastor. En dat hier iemand verschillende (praktijk)situaties en levensomstandigheden beschrijft vanuit eigen brede ervaring in het ambtelijke en pastorale leven, is duidelijk merkbaar en ook voor mij heel herkenbaar.

Op een eenvoudige en gemakkelijk leesbare, maar ook op een pastorale en voluit Bijbelse wijze, wordt een handreiking geboden aan hen die met de praktijk van het ouder worden direct of indirect te maken hebben of te maken krijgen.

De uitgave is in negentien korte hoofdstukken ingedeeld. Wat mij onder meer

aansprak was het hoofdstuk over 'zelfstandigheid opgeven'. Daarin wordt onder meer ingegaan op wat het voor een oudere betekent om meer en meer afhankelijk te worden van de hulp van bijvoorbeeld de echtgeno(o)te of van anderen. Wat worden er in de thuissituatie vaak al niet moeten en zorgen ervaren, voordat het besluit genomen moet worden dat opname in een verzorgings- of verpleeghuis onvermijdelijk is.

Daarbij wordt ook gewezen op het feit dat opname in een tehuis van eigen signatuur van ongekende waarde is. Een aandachtspunt dat ik van harte onderschrijf!

Enkele hoofdstukjes zijn gewijd aan gevoelens van eenzaamheid en somberheid/depressiviteit, waarmee ook ouderen bezet kunnen zijn. Lezenswaardig en informatief zijn zeker ook de hoofdstukken waarin de stadia in het dementieringsproces worden beschreven, alsook hoe je als ambtsdrager een dementierend gemeentelid het beste tegemoet kunt treden.

De handreiking eindigt met twee hoofdstukjes met de veelzeggende titels 'doodskleed' en 'bruilofskleed'.

Ik beveel dit boekje vooral graag aan bij ouderen, hun (klein)kinderen én bij degenen die (binnen de kerkelijke gemeente) vrijwilligerswerk doen en mantelzorg verrichten. Maar ook (jonge) ambtsdragers kunnen met deze handreiking ongetwijfeld hun nut doen. Immers, in onze vergrijzende maatschappij krijgen ook degenen die een ambt bekleden meer en meer te maken met vragen en zorgen ten aanzien van oudere leden der gemeente. Daarom hartelijk aanbevolen.

Ridderkerk,

F.J. Wiersma

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Lisse:

ds. B. Labee te Tricht-Geldermalsen.

BEDANKT

Voor Krabbendijke:

ds. B. Labee te Tricht-Geldermalsen;

Voor Loma Alta (Bolivia):

ds. J.B. Zippro te Grand Rapids (VS);

Voor Nieuwerkerk (Zld): ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;

Voor Picture Butte (Canada):

ds. A. Verschuure te Scherpenzeel;

Voor Zwijndrecht: ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum.

■ DOVENDIENST TE WOERDEN

Op **zaterdag 28 januari** hoopt ds. W. Harinck voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Woerden, Oudelandseweg 50. Deze dienst begint om 15,00 uur. Horrenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. J.B. Zippro te Grand Rapids (U.S.A.) heeft het voornemen om vanaf 6 februari gedurende een periode van twee zondagen in Nederland te zijn en enkele gemeenten te dienen. Wij wensen hem en zijn gezin een behouden reis en een

gezegende tijd in ons midden. De preekbeurten zijn reeds geregeld.

ds. W. Harinck, secretaris

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2011

Pag. 141, **gemeente BERKENWOUDE**. Scriba is nu: J.J. van der Werf, Prins Bernhardstraat 8, 2825 BE Berkenwoude, tel. 0182-36 79 88, e-mail: scriba.gergemberkenwoude@kliksafe.nl
Toevoegen: regeling preekbeurten: T. Slingerland, Zuidbroek 173, 2861 LL Bergambacht, tel. 0182-36 22 55, e-mail: tslingerland@kliksafe.nl

zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren. Overdag gaan de jongeren naar school of werk of hebben ze een andere vorm van dagbesteding. Er is 24 uur per dag begeleiding aanwezig in de woonvorm.

Voor meer informatie:

kijk op www.eleos.nl/wonenvoorjongeren of neem contact op met de locatie van uw keuze

- Ede: Christiaan Kapaan, tel. 0318-41 79 86, christiaan.kapaan@eleos.nl
- Krimpen aan den IJssel: Monica de Ron, tel. 0182-57 92 21, monica.deron@eleos.nl

■ STUDIEDAG "DE KRACHT VAN HET GEZIN"

Platform Autisme in de kerk organiseert op **zaterdag 24 maart** voor ouders van kinderen met autisme, voor jongeren met autisme (vanaf 16 jaar) en hun broers en zussen een studiedag. Tijdens deze studiedag worden handvatten gegeven om in een gezin met autisme een balans te vinden tussen 'geven en nemen'. De hoofdlezing "Veranderen van patronen", gevolgd door een forumdiscussie, wordt gehouden door drs. Ella Lobregt-van Buuren, GZ-psycholoog en als systeemtherapeut werkzaam in een gespecialiseerd centrum voor mensen met een autisme spectrum stoornis. Naast deze lezing is er ook een groot aantal workshops waarin op diverse onderwerpen ingegaan wordt.

In Platform 'Autisme in de kerk' participeren *dit* Koningskind, OptiMent (onderdeel van Eleos), Helpende Handen, 'Op weg met de ander' en SGJ Christelijke Jeugdzorg.

Aanvang: 9.30 uur.

Afsluiting: 15.45 uur.

Locatie: gebouw Van Lodenstein College, Utrechtseweg 228, Amersfoort

Kosten: € 25 per persoon

Meer (inhoudelijke) informatie:

www.helpendehanden.nl/autismeinhetgezin

Aanmelden mogelijk tot medio maart via bovengenoemde website.

BERICHTEN

■ WINTERCONFERENTIES +16

Welkom op de +16 Winterconferenties: ontmoeting, bezinning, ontspanning én gezelligheid! Aanmelden en meer info via www.jbagg.nl/+16.

Apeldoorn – 10 en 11 februari:

ds. A.A. Brugge en ds. J.J. van Ekeveld
Nog 12 plaatsen!

Lage Vuursche – 17 tot 20 februari:

ds. W. Visscher en ds. D. de Wit

Haamstede – 2 en 3 maart:

ds. G.J.N. Moens en ds. J. van Rijswijk

Dordrecht – 9 en 10 maart:

Student S.W. Janse en ds. D.W. Tuinier
Nog 16 plaatsen!

■ WINTERCONFERENTIES +21

In 2012 worden er drie Zin-in Winterconferenties georganiseerd. Gezellige en interessante conferenties waar honderden jongeren elkaar ontmoeten. Aanmelden en meer info via www.jbagg.nl/+21.

Lage Vuursche – 3 tot 6 februari:

ds. A. Schot en ds. W. Harinck
Nog 20 plaatsen (m/v)!

Dordrecht – 2 en 3 maart:

ds. B. van der Heiden en ds. W.J. Karels
VOL!

Noordwijk – 9 en 10 maart:

ds. G. Clements en ds. G.W.S. Mulder
Nog 12 plaatsen (alleen nog plaats voor mannen)!

■ REGIOBIJEENKOMST -12/+14-CLUBS

Wanneer: **vrijdag 3 februari**, aanvang 19.30 uur.

Waar: Bethelkerk Ridderkerk, Anjerstraat 2.

Wat: regiobijeenkomst -12/+14 clubs

Waarover: "Christenjongere anno 2012; ben ik de enige?"

Wie: ds. G.M. de Leeuw.

■ NIEUWE JONGEREN- WOONVORMEN IN EDE EN KRIMPEN A/D IJSSEL

Eleos opent medio 2012 nieuwe reformatische woonvormen in Ede en Krimpen a/d IJssel speciaal voor jongeren van 12-21 jaar met een psychisch probleem, zoals een vorm van autisme. Er zijn nog plaatsen vrij voor nieuwe bewoners. De reformatische identiteit zal bijvoorbeeld tot uitdrukking komen in de huisregels. Het is belangrijk dat de woonomgeving aansluit bij het gezin waar de jongere uit komt. Daarom is er regelmatig contact tussen ouders en begeleiding

De jongeren krijgen persoonlijke begeleiding. Ze leren vaardigheden die ze nodig hebben om nu en in de toekomst

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 29 JANUARI 2012

Aagtekerke 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Al-

blasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. W.J. Karels; Amersfoort 9.30 en 16.30

uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. P. Melis; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Benthuisen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. W. Harinck; Boskoop 9.30 uur ds. J. Driessen en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. M. Karens; Deventer 15.00 uur ds. M. Mondria; Dinteloord 15.00 uur ds. G. Pater; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 19.00 uur ds. M. Joosse; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 10.00 uur ds. J. IJsselstein; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. J. van Belzen; Enkhuisen 9.00 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur stud. S.W. Janse; Enter 9.30 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; Goes 9.00 uur ds. C.J. Meeuse en 15.00 uur leesdienst; Goudswaard 14.30 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenhage 18.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. C. Hogchem; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Belzen; Hoedekenskerke 14.30 uur stud. J. van Laar; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Hoogvliet 16.00 uur ds. G. Clements; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Kapelle-Biezelinge (in Sionkerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. F. Mulder; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C. van Krimpen en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur stud. J. van Laar; Kruieningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 15.30 uur ds. E. Hakvoort; Leiderdorp 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 9.30 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Marknesse 19.00 uur ds. J.M. Kleppe; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur stud. A.T. Huijsen; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 15.00 uur stud. C. van Ruitenburch; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 15.30 uur ds. B. Labee; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.30 uur ds. J. Driessen; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur

ds. G. Mouw; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. L. Blok; Oosterland 14.30 uur ds. E. Bakker en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Oostkapelle 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. E. Hakvoort; Opperdoes 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur stud. C. van Ruitenburch; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikerveer 9.30 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. H. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Philipsland 14.30 uur ds. J. Schipper; Slie-drecht 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Spijkenisse 10.00 en 15.30 uur ds. P. Mulder; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. M.J. van Gelder; Stad aan 't Haringvliet 15.30 uur ds. L. Blok; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Clements; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde-De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tholen 10.00 uur ds. L. Blok; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. M.J. van Gelder; Veenendaal 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. M. Golverdingen; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Westzaan 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Wierden 15.00 uur ds. K. Boeder; Woerden 9.30 uur ds. A.A. Brugge en 19.00 uur ds. W. Visscher; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Zwolle 9.30 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSDAG 31 JANUARI 2012

Naaldwijk 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Nijkerk 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterland 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J. van Belzen

■ WOENSDAG 1 FEBRUARI 2012

Beekbergen 14.30 uur ds. A. Verschuure; Brakel 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Dordrecht 19.45 uur ds. W. Visscher; Eindho-

ven 19.30 uur ds. A. Vermeij; Hoofddorp 19.45 uur ds. F. Mulder; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuwdorp 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Oude-Tonge 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. M. Mondria; Scherpenisse 19.30 uur ds. E. Bakker; Sliedrecht 19.30 uur ds. E. Hakvoort; Soest 19.30 uur ds. G. van Manen; Spijkenisse 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Veen 19.30 uur ds. A. Schot; Wageningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Westzaan 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Zaandam 19.30 uur ds. J.S. van der Net.

■ DONDERDAG 2 FEBRUARI 2012

Aalburg 19.30 uur ds. M. Mondria; Beekbergen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J. Schipper; Delft 19.30 uur ds. L. Blok; Kamperland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. J. van Belzen; Ouddorp 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G. Pater; Stolwijk 19.30 uur ds. A. Schreuder.

■ VRIJDAG 3 FEBRUARI 2012

Rhenen 18.30 uur ds. W. Harinck.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. G. v.d. Breevaart; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

TE KOOP

De Genestetstraat 21, Ridderkerk

Keurig verzorgde en goed onderhouden hoekwoning op een ideale locatie nabij winkels, scholen, openbaar vervoer en recreatiegebied. Met maar liefst 5 bruikbare slaapkamers. Verder beschikt de woning over een ruime woonkamer en een garage. Verzorgde fraai aangelegde voortuin en een zonnige betegelde achtertuin gelegen op het zuiden met achterom. Geheel voorzien van dubbel glas. Begane grond achterzijde en dakkapellen voorzien van kunststof kozijnen. Zonwering elektrisch bedienbaar. Diverse rolluiken.

Indeling:

Begane grond: entree, hal, toilet, woonkamer, keuken.

Eerste verdieping: overloop, drie slaapkamers, badkamer met 2e toilet.

Tweede verdieping: overloop, twee slaapkamers, stookruimte.

Vraagprijs € 247.500,- k.k.

Kijk op: www.mijnmakelaar.nl

Oosterland (Zld): vak.huis te huur, 2/4 pers, mooi/gezellig, vrij uitzicht, CV, vrij t/m wk 29, vanaf wk 33 tel: 0111-644950

TE KOOP in Stolwijk

Een dubbel woonhuis met 2 woonkamers en 7 slaapkamers. Is zeer geschikt voor een groter gezin en/of inwoning ouder(s)

Voor informatie:

www.landelijkewoningtekoop.nl
verkoop@landelijkewoningtekoop.nl
Tel: 0182-341831

Voordelig op Wintermarkt Echteld

D.V. 26, 27 en 28 jan. a.s.

St. Bijbel met kanttekeningen koperen hoeken en sloten

GBS uitg. € 650,- nu € 375,-

St. Bijbel in 3 delen

€ 119,50 nu € 69,50

Ds. J.C. Philpot: "Gangen van Gods Kerk" 10 delen € 125,-

Gratis 1 ex. Evangeliepred.stoel
3 delen (t.w.v. € 75,-)

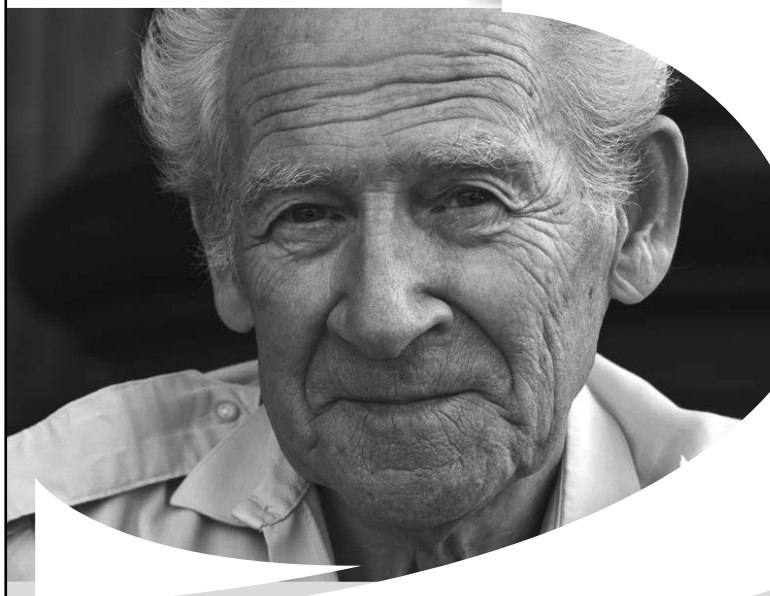
Vakantiewoning, boerderij met paarden. In **Sauerland** (Duitsland) 2 uur met de auto vanaf de Nederlandse grens. Schitterende natuur. Tel. 0049-2354 3293
www.hornbruch.de.vu

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondermelingtreur.nl
info@begrafenisondermelingtreur.nl

Begrafenisondermeling Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Verpleging & Verzorging

“Zorg jij ervoor dat hij nog thuis kan wonen?”

RST Zorgverleners zoekt een flexibele en zorgzame

Verzorgende IG / Verpleegkundige

aantal uren in overleg / regio Ede, Scherpenzeel, Veenendaal, Rhenen, Wageningen

Op www.rstzorg.nl vind je meer informatie over deze vacature en kun je direct solliciteren. RST Zorgverleners is ook telefonisch bereikbaar voor vragen of voor het opvragen van een sollicitatie-formulier. Het telefoonnummer van de afdeling Personeelszaken is 0342 - 40 54 65.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

Kerkhistorische Schotlandreis

D.V. maandag 25 juni
t/m vrijdag 6 juli

o.l.v. dhr. W. Kolijn (oud voorzitter SGP)

Reizen naar o.a. Normandië,
Luxemburg, Engeland,
de Noordkaap, Andorra,
Oostenrijk, Zwitserland,
Roemenië, Tsjechoë enz.

Met uw gemeente naar Israël en/
of Jordanië?
Ook dat is mogelijk met Burgtours.

Dit jaar ook mooie
fiets- en wandelvakanties
en een
Jongerenreis naar Oostenrijk.

Vlieguren naar
Israël, Jordanië,
Zuid-Afrika en Turkije
(de 7 gemeenten van Klein Azië)

De Israël/Jordaniëreis van
23 april t/m 4 mei is volgeboekt.

Wachten met opgeven totdat er **vertrekgarantie** is? Niet doen! Want als iedereen op iedereen wacht, mist ook iedereen de reis. En als er vertrekgarantie wordt gegeven, kan de reis ook wel eens volgeboekt zijn. Daarom ons advies: heeft u een reis uitgekozen, bel of mail ons gelijk. Hoe eerder u weet dat een reis doorgaat, hoe eerder u alvast kan gaan genieten van uw vakantie.

Boek nu uw vak 2012 bij **Vakantieoord Holsappel.**

Mooie bungalows v.a.g.v.
in landelijke omgeving met veel
fiets- en wandel mogelijkheden.
Met zwembad, skelters, speeltuin,
in hoogseizoen recreatie.
Bel met 0548-512790 of kijk op
www.vakantieoordholsappel.nl

Persoonlijke zorg
voor uw begrafenis

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenis
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

Te Koop!

Stacaravan op Camping Bergzicht,
(Gieethmen) Gem. Ommen:
10 m bij 3.50 m. 2slk + badk, keuken,
woonkamer, partytent, blokhut,
tuinm, ged. invent.
Vraagprijs € 3.500,-
Inl: W. Jansen. Tel: 0320-252166

Vakantie op de Veluwe?
www.rusteenweinig.nl

Te huur vrijstaande woning aan de rand van **Aagtekerke.**

Dichtbij strand en veel fiets-
en wandelmogelijkheden.
Huren ook buiten seizoen mogelijk.
Tel. 06-51485518

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

PRESENTATIE VERDIEPINGSREIS ISRAËL & JORDANIË

D.V. zaterdag 28 januari. Presentatie Verdiepingsreis
Israël & Jordanië, rondreis van Safed naar Saron.

De 14-daagse verdiepingsreis van Safed naar Saron,
met aandacht voor het werk van het Deputaatschap,
vertrekt op D.V. 2 mei 2012. Op D.V. zaterdag 28
januari heten wij u vanaf 10.30 uur van harte welkom
in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente,
Oudelandseweg 50 te Woerden. Uw reisleiders, de
heer J.H. Mauritz en Gert Kranendonk van Kreijkes
Vakantie Idee, presenteren het reisprogramma. U bent
van harte welkom!

Voor meer informatie kijkt u op: **www.kreijkes.nl**

Kreijkes Vakantie Idee
Dé Reformatorische reisorganisatie!

Meer dan 1.000 soorten tegels in onze showroom!

Altijd vele aanbiedingen online!

• Professioneel advies
• Vakkelijk geleid
• Scherpe prijzen
• Wandtegels
• Vloerverwarming

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

T.h. vak.won. in **ZEELAND**, 8 pers.
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG zorg die aansluit bij uw manier van leven. Bijbelse normen en waarden vormen daarin de basis voor uw en onze dagelijks levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg
Bel 0187-489173
b.g.g. 0342-492155
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg
Bel 0166-652605
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

SHG
DE GRATIS ZORGBROCHURE ZENDEN WIJ U GRAAG TOE

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342-419977
Schoutenstraat 94a
3771 CL Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Op **D.V. 4 FEBRUARI 2012** hoopt de Zendingscommissie van de Oud Gereformeerde Gemeente in Krimpen a/d IJssel een **PSALMZANGAVOND** met organist Pieter Heykoop te organiseren. Deze avond begint om 19.30 uur en de toegang is vrij. Deze Psalmzangavond is in het kerkgebouw van de Oud Ger. Gem. in Ned. Nachtegaalstraat 3 in Krimpen aan den IJssel. Op deze avond wordt een collecte gehouden voor de **Mbumazending** U bent van harte welkom.

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Ook in de regio Leiderdorp, Lisse, Hooftdorp en Aalsmeer

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN
Sumatrastraat 11, 2405 EM Alphen aan den Rijn
(0172) 233338

Begravenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

GERT JAN KREIJKES
uitvaartverzorging

dienstbaar in vertrouwen

ongeacht uw verzekering verzorgen wij begravenissen in Rijssen en omstreken

G.J. Kreijkes	G. Pluimers
Piet Heinstraat 26 7461 EZ Rijssen	De Steege 1 7462 VA Rijssen
Tel. 06-51911174 Tel. 0548-520159	Tel. 06-15683351 Tel. 0548-515946

www.gertjankreijkes.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@klikSAFE.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@klikSAFE.nl
Aanlevertijd:
Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Handen van de kerk wereldwijd

ONDERWIJS

Ecuador

Zimbabwe

Pakistan

Help mee!

- Organiseer een actie • Geef een gift
- Nodig ons uit voor een presentatie

SPONSOR
WORDEN?
Bel ons!

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

VAKANTIE IN ACHTERBERG...

Geniet van rust, ruimte en een prachtig uitzicht op de Grebbeberg!
Ruime vrijstaande woning
voor max. 8 pers. Tel. 0317-619173
of gvanlaar@kliksafe.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

www.stolkorgels.nl

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

begravenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda,
Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

NORWICH (Ontario) Canada.

Te huur voor uw vakantie.
Onze woning, voor 2/6 personen.
Dichtbij kerk. Voor meer informatie
joanne.otten123@gmail.com
of tel. 0548-513725

De Verrassing Bungalowpark

BOEK NU
V.A.
€ 75,-

vakantiewoning

interieur

Ontdek de nieuwe Verrassing

Ons bungalowpark aan de rand van het historische
dorp Oosterend heeft in 2011 een volledige nieuwbouw
ondergaan en hiermee laten wij u graag kennismaken.

Zoek en boek via www.deverrassing.nl
of bel voor meer info 0222 31 89 06

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

BJanssen
Begravenisverzorging

Begravenisverzorging op
de Bevelanden en Tholen

Havikskruid 10, Kapelle
0113-33 09 36

Binnenkamer 11, Tholen
0166-60 73 19

www.begravenisverzorging-janssen.nl

Te koop gevraagd Theologische boeken

0577-401065

**Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel!** Ruime apparte-
menten te huur. Inl.: 0049 6594
258990 en www.huizesolagratia.nl

AANBIEDINGEN!
DeRooBoeken.nl